

**Реферативний огляд статті Тджиббе Босмана
"Оцінювання якості аудиту у Нідерландах: практичні записки"**

**Abstract review of paper
"The measurement of audit quality in the Netherlands: a practical note"
(author: Tjibbe Bosman)**

У статті [Bosman T. The measurement of audit quality in the Netherlands: a practical note. URL: <https://foundationforauditingresearch.org/files/papers/lq2-far-practice-note-the-measurement-of-audit-quality-in-the-netherlands-20210401.pdf>] проаналізовано заходи із забезпечення якості аудиту, які застосовуються в міжнародних академічних аудиторських дослідженнях. Автор досліджує доступність цих заходів, їхню (потенційну) інформаційну цінність, а також обмеженість та недоліки окремих заходів.

Автор звертає увагу на те, що зацікавлені в аудиторській діяльності особи могли б скористатися послугами центрального державного реєстру, який є безкоштовним і містить стандартизовані машинозчитувані формуляри. Автор наводить приклади успішного впровадження таких реєстрів у Великій Британії, Німеччині та Бельгії, і наголошує, що на сьогодні не існує центральної бази даних, що містила б ключову інформацію про всі передбачені законодавством Нідерландів аудиторські перевірки, наприклад відомості про відповідні аудиторські висновки, поточні занепокоєння, повторну інформацію, відповідальні аудиторські фірми та партнерів тощо. Централізована база даних забезпечить прозорість діяльності аудиторів та їх залучення до процесу фінансового звітування. Наявність такого центрального реєстру полегшила б клієнтам вибір аудиторської фірми не лише за критерієм розміру винагороди за аудит, але й за критерієм показників якості аудиту.

Важливим заходом із забезпечення якості аудиту автор вважає доступні публікації з питань аудиту та правозастосування у сфері бухгалтерського обліку, які є важливим джерелом даних про те, як регулюючий орган тлумачить та забезпечує дотримання деяких норм бухгалтерського обліку та аудиту. Незважаючи на те, що у Нідерландах громадськість не має доступу до таких публікацій, забезпечення їх доступності дозволить аудиторам та зацікавленим сторонам уникати та вчитися на допущених раніше помилках. Іншим важливим заходом з підвищення якості аудиту у фінансовій системі держави автор вважає доступність відомостей про неплатоспроможність та банкрутство окремих видів підприємств. На думку автора, неплатоспроможність середньої чи великої юридичної особи є значною подією у житті суспільства. Тому інформацію реєстру банкрутств неплатоспроможних підприємств середнього розміру або великих підприємств варто не видаляти після спливу шести місяців як це вимагається законодавством Нідерландів, а зберігати протягом більш тривалого періоду. Така інформація дозволить фахівцям та зацікавленим особам вчитися на допущених раніше помилках.

Не менш суттєвим заходом підвищення якості аудиторської діяльності незалежно від обсягу обов'язків аудитора та змісту перевірки автор вважає забезпечення дотримання вимог відносно фінансової звітності та розкриття інформації.

У статті висловлено серйозне занепокоєння стосовно своєчасності та повноти заповнення, внесення даних до

відкритих реєстрів, їх подання клієнту та уповноваженим органам. Доведено, що розповсюдженим явищем є неподання, неповне та/або несвоєчасне подання фінансових відомостей та звітів. За таких обставин, як видається, виправданим є заходи, які застосовуються в Німеччині з 2006 р., коли ввели автоматичні штрафи для аудиторів та інших компаній за порушення обов'язку з своєчасного та повного подання фінансових відомостей та звітів.

Важливим заходом забезпечення якості аудиту, на думку автора, є централізований моніторинг внутрішніх джерел даних для якості аудиту аудиторських фірм. У межах своєї системи забезпечення якості аудиторської фірми могли б здійснювати централізований контроль та вживати подальші заходи у зв'язку з виявленням викривлень в висновках конкретних аудиторів. Автор звертає увагу на те, що структурний аналіз відмінностей між першою та остаточною перевіреніми аудитором версіями фінансової звітності міг би дати зацікавленим особам деякі важливі уявлення про раніше невидиму цінність аудиту.

Крім того, централізований контроль аудиторською фірмою діяльності фахівців у проведенні аудиту, процесу надання консультацій та складнощів роботи з клієнтами, може допомогти виявити випадки, коли фахівці або консультанти не використовують повною мірою або залучають надмірно ресурси, необхідні для проведення аудиту, ревізії чи перевірок та допомогти запобігти появі різних інцидентів.

Автор окремо у таблицях коротко наводить позитивні та негативні моменти заходів забезпечення якості аудиту, потенційні результати цих заходів та їх правильну інтерпретацію. Зокрема, автор наголошує, що у випадках виявлення аудитором неочікуваних та серйозних викривлень, особливо в документах чи їх окремих частинах, які не планувалося ретельно перевіряти, це вважається важливим чинником результативності якості аудиту. Виявлення та подальше виправлення суттєвих викривлень у фінансовій звітності чи іншій доступній документації, а також інша реакція замовника аудиту (наприклад, повідомлення уповноважених правоохоронних органів) є важливою і, можливо, найважливішою додатковою цінністю аудиту. Водночас у проведенні централізованого контролю аудиторською фірмою діяльності фахівців під час проведення аудиту може бути виявлено факт того, що не всі аудитори дотримуються внутрішніх положень про документування всіх виявлених викривлень та спотворень в тій чи іншій області діяльності замовника і, як наслідок, досить часто аудитори надсилають замовникам листи, висновки з неправильно оформленими викривленнями, що суперечить внутрішнім вимогам аудиторської фірми.

підготував Андрій Недошовенко, здобувач наукового ступеня PhD